

УДК 658.1:075.8

Світлана Анатоліївна БОНДАРЕНКО

кандидат економічних наук, докторант, старший науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, e-mail: lana.bond15@mail.ru

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Бондаренко, С. А. Сучасні принципи формування механізму інноваційного розвитку промислового підприємства / Світлана Анатоліївна Бондаренко // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред.: М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2015. – Вип. 1. – № 56. – С. 129–136.

Анотація. У статті виділено сучасні принципи інноваційного розвитку промислового підприємства. Проаналізовано фактори, які впливають на успіх реалізації інновацій. У процесі дослідження виявлено основні проблемні аспекти формування механізму інноваційного розвитку підприємства, що потребує комплексного вирішення. Запропоновано сукупність наведених принципів покласти в основу формування механізму інноваційного розвитку промислового підприємства.

Ключові слова: інновації; інноваційний розвиток; промислове підприємство; механізм інноваційного розвитку; принципи інноваційного розвитку; управління інноваційним розвитком.

Светлана Анатольевна БОНДАРЕНКО

кандидат экономических наук, докторант, старший научный сотрудник отдела экономического регулирования природопользования, Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, e-mail: lana.bond15@mail.ru

СОВРЕМЕННЫЕ ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ МЕХАНИЗМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Бондаренко, С. А. Современные принципы формирования механизма инновационного развития промышленного предприятия / Светлана Анатольевна Бондаренко // Вестник социально-экономических исследований: сб. науч. трудов; под ред.: М. И. Зверякова (глав. ред.) и др. (ISSN 2313-4569). – Одесса: Одесский национальный экономический университет. – 2015. – Вып. 1. – № 56. – С. 129–136.

Аннотация. В статье выделены современные принципы инновационного развития промышленного предприятия. Проанализированы факторы, влияющие на успех реализации инноваций. В процессе исследования выявлены основные проблемные аспекты формирования механизма инновационного развития предприятия, что требует комплексного решения. Предложено совокупность приведенных принципов положить в основу формирования механизма инновационного развития промышленного предприятия.

Ключевые слова: инновации; инновационное развитие; промышленное предприятие; механизм инновационного развития; принципы инновационного развития; управления инновационным развитием.

Svitlana BONDARENKO

PhD, Associate Professor, Senior Researcher, Senior Researcher, Economic Regulation of Environmental Management Department, Institute for Market Problems and Economic-and-Ecological Research the National Academy of Sciences of Ukraine, e-mail: lana.bond15@mail.ru

MODERN PRINCIPLES OF FORMATION OF INNOVATION DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES MECHANISM

Bondarenko, S. (2015), Modern principles of formation of innovation development of industrial enterprises mechanism. Ed.: M. Zveryakov (ed.-in-ch.) and others [Suchasni pryntsypy formuvannia mekhanizmu innovatsiinoho rozvytku promyslovoho pidpriemstva; za red.: M. I. Zveriyakova (gol. red.) ta in.], Socio-economic research bulletin (ISSN 2313-4569), Odessa National Economic University, Odessa, Issue 1, No. 56, pp. 129–136.

Abstract. *The modern principles of innovative development of industrial enterprises are highlighted in the article. The factors that influence the success of innovation are analyzed. The study identified the major problematic aspects of the formation mechanism of innovative development of a company that requires a comprehensive solution. It is proposed to set the following principles as the basis for the formation of innovative development of industrial enterprises mechanism.*

Keywords: *innovation; innovative development; industrial enterprise; mechanism of innovation development; principles of innovation; management of innovation development.*

JEL classification: *M21, O31*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інноваційний розвиток сьогодні є єдино можливим напрямком, здатним вивести країну із кризового становища. Адже розвиток економічної системи, що заснований на інноваціях, має такі переваги, як «забезпечення економічного зростання без пропорційного збільшення споживання сировинних ресурсів, формування умов, за яких інвестування у творчий та науковий потенціал суспільства стає надзвичайно вигідним» [1, с.281].

Інноваційна модель має стати домінуючою. В основі інноваційного розвитку покладено загальні принципи циклічного розвитку науково-технічного прогресу, що визначає наступність зміни поколінь техніки та технологій, передбачає можливі альтернативні варіанти впровадження науково-технічних нововведень тощо.

Ключ до рішення проблем інноваційного розвитку криється у тих протиріччях, якими характеризується сьогоднішня економіка. Так, можна стверджувати, що існує протиріччя між стратегічними орієнтирами державного управління, пріоритетом якого є інноваційний розвиток підприємств та інертністю моделей управління вітчизняними підприємствами. Крім того, існує значне відставання методологічного апарату від потреб практики, адже сучасний зарубіжний інструментарій щодо управління інноваційним розвитком підприємства потребує адаптації відповідно до специфіки умов економіки України.

Не зважаючи на високий інтерес до питань інноваційного розвитку промислового підприємства, існує значний розрив між усвідомленням керівництвом підприємства необхідності інноваційного розвитку та відповідними практичними діями у цьому напрямку. Підтвердженням цього факту є низький рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств, який має тенденцію до зниження.

Забезпечення економічного зростання, формування інноваційного середовища вимагає створення і функціонування інноваційних підприємств, що здійснюють організаційні, маркетингові та технологічні інновації, здатні використовувати інтелект людини, її творчий потенціал у процесі виробничої діяльності як найважливіший фактор. Це є основою формування конкурентного середовища вітчизняних промислових підприємств та передбачає нарощування і використання нових високих технологій на базі досягнень науки і вищої освіти. Створення інформаційного суспільства, розвиток інноваційної економіки означає, що джерелом високих доходів стає виробництво нових ідей, технологій та інновацій.

Умовою розробки фундаментальних положень сучасної парадигми інноваційного розвитку промислового підприємства є формування вихідних наукових положень методології. Важливим є формування сучасних принципів інноваційного розвитку промислового підприємства, які б дали можливість враховувати весь комплекс чинників і результатів, пов'язаних з інноваційними змінами середовища функціонування.

Недостатньо дослідженими є проблеми формування науково-обґрунтованих рекомендацій щодо комплексного механізму організаційно-методичного та інформаційного забезпечення безперервного інноваційного розвитку промислового підприємства, засобів активізації інноваційної діяльності. Більшість наукових розробок мають фрагментарний характер, що не може стати основою для комплексного вирішення проблеми інноваційного розвитку промислових підприємств.

Об'єктивна необхідність подальшого розвитку теоретичних та методичних засад

формування механізму інноваційного розвитку підприємства визначає актуальність теми цієї статті.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Аналіз тенденцій розвитку сучасної економічної теорії вказує на те, що особливої актуальності набуває системна економічна парадигма, причому за умови відкритості економічних систем.

Інноваційний розвиток підприємства пов'язують з теорією конкурентних переваг (Ж. Кондорсе, А. Смит, А. Маршалл, Дж. Робинсон, Ед. Чемберлен, А. Лернер, К. Маркс). Пошук основ формування фундаментальних положень інноваційного розвитку почався з концепцій Н. Кондратьєва та Й. Шумпетера з подальшим їх розвитком зарубіжними і вітчизняними науковцями (Г. Беккера, Дж. Бернала, Л. Венгера, П. Друкера, С. Кузнеца, Г. Менша, А. Мори, Н. Нормана, Б. Санто, Б. Твісса, Т. Шульца та ін.). Формуванню та поглибленню системної парадигми економічного розвитку присвячено праці зарубіжних учених: Р. Акоффа, Л. фон Берталанфи, С. Вира, В. Гейнса, Р. Калмана, та ін., а також вітчизняних науковців: В. Александрової, О. Василика, В. Гейця, А. Гречан, А. Гриньової, П. Саблука, М. Савлука, І. Тарасенко, В. Федосова, Л. Федулової, М. Чумаченка, та ін.

Разом з тим, сучасні науково-теоретичні уявлення не можуть повною мірою відповісти на ключові питання щодо основних принципів процесу інноваційного розвитку та механізму інноваційного розвитку промислового підприємства.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема фрагментарності підходів щодо механізму управління інноваційним розвитком підприємства потребує комплексного вирішення відповідно до реальних потреб. Головною проблемою при розробці комплексного механізму інноваційного розвитку промислового підприємства є питання відносної рівноваги між змінами та стабільністю (адже інноваційний тип розвитку пов'язаний зі змінами різного характеру і направленості), тобто установлення темпів змін та виявлення суттєвих факторів, що визначають успіх реалізації змін. Виділення сучасних принципів інноваційного розвитку стане науковим підґрунтям комплексного механізму інноваційного розвитку промислового підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є виділення сучасних принципів формування механізму інноваційного розвитку промислового підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційний тип розвитку (англ. Innovation model of development) характеризується перенесенням акценту на використання принципово нових прогресивних технологій, переходом до випуску високотехнологічної продукції, прогресивними організаційними і управлінськими рішеннями в інноваційній діяльності, що стосується як мікро-, так і макроекономічних процесів розвитку – створення технопарків, технополісів, проведення політики ресурсозбереження, інтелектуалізації всієї виробничої діяльності, софтизації та сервізації економіки. З'являються нові пріоритети: добробут, інтелектуалізація виробничої діяльності, використання високих та інформаційних технологій, екологічність. Ця модель потребує нової фінансово-кредитної політики, ефективного стимулювання інновацій, розвитку наукомістких та скорочення природоексплуатуючих галузей – на макрорівні; зміни типу підприємницької діяльності, активного залучення до виробництва дрібного та середнього приватного бізнесу – на мікрорівні.

Перехід до інноваційної економіки пов'язаний, насамперед, з модернізацією економіки, зі структурною перебудовою економічної системи в цілому і окремих її сегментів, зі створенням нових управлінських та організаційних систем, впровадженням технологічних розробок.

Основною метою інноваційного розвитку підприємства є підвищення його конкурентоспроможності, що визначається такими факторами, як управлінський ресурс, наявність визначеної стратегії та виробничий і інноваційний потенціал [2, с.480].

Створення і функціонування інноваційної економіки спирається на інноваційні здібності господарювання, основою яких є здатність господарюючих суб'єктів, структур та інститутів до безперервного новаторського пошуку, використання останніх досягнень науки,

оновлення самого суб'єкта інноваційної діяльності та переходу його в нову якість за рахунок самоорганізації та використання синергетичних ефектів. Інноваційні здібності відображають один із найважливіших факторів виробництва – підприємницьку спроможність людей. Інноваційні здібності варто визначати як готовність підприємств створювати і впроваджувати інноваційні продукти.

Базовими принципами створення інновацій, виробів нового покоління є [2, с.480; 3, с.368]:

- пріоритетність цілей і задач інноваційного розвитку;
- неперервність інноваційних процесів в усіх ланках виробництва і управління;
- перспективна направленість усіх робіт, пов'язаних з інноваціями;
- результативність і реальний відчутний ефект від впровадження інновацій в розробках, виробництві та управлінні;
- перехід від «реактивної» форми управління до управління на основі аналізу і прогнозів;
- усунення природного опору змінам;
- розподіл відповідальності, повноважень і «примушення» до прогресу (в інноваційній сфері), включаючи створення відповідних інститутів;
- реалізація наукового підходу до прийняття рішень щодо нововведень;
- вивчення і впровадження досвіду передових вітчизняних і зарубіжних підприємств цієї галузі в області інноваційного розвитку;
- інформатизація на усіх рівнях функціонування інноваційної системи підприємства;
- врахування кінцевого попиту і формування потреб на результати інноваційної діяльності.

Отже, результатом інноваційного розвитку підприємства будуть постійні прогресивні зміни його якісного стану, а яким буде процес інноватизації: революційний або еволюційний – залежатиме від обраного інноваційного напрямку, дієздатної стратегії інноваційного розвитку та рівня співвідношення власних та залучених інтелектуальних ресурсів та людського інтелектуального капіталу підприємства [2, с.480; 5, с.308].

Інноваційний розвиток підприємства визначається його здатністю створювати нові компетенції, які в теорії стратегічного управління розглядаються як динамічні можливості [3, с.368]. Управління інноваційним розвитком підприємства повинно стратегічно визначати напрями інтеграції зусиль у створенні інноваційних технологій, продуктів, послуг та процесів на основі розробки і трансформації ключових компетенцій підприємства відповідно до мінливих факторів та умов зовнішнього середовища.

Розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств має підкорятися загальним законам формування постіндустріального суспільства, тобто зобов'язаний враховувати певні чинники, що визначають вектор сучасного руху вперед [4]. На успіх реалізації інновацій на підприємстві впливає безліч факторів, серед яких ученими [2, с.480; 4; 5, с.308] відзначаються такі: науково-технічний потенціал; рівень інноваційної активності; виробничо-технічну базу; основні види ресурсів, особливо інтелектуальних ресурсів; крупні інвестиції; відповідну систему управління. Правильне співвідношення і використання цих факторів, а також тісний взаємозв'язок через систему управління між інноваційною, виробничою та маркетинговою діяльністю промислового підприємства призводять до позитивного результату здійснення інноваційної стратегії.

Чинники та умови зовнішнього середовища породжують необхідність формування нового механізму управління підприємством та розробку методологічних принципів інноваційного розвитку його діяльності.

До основних методологічних принципів інноваційного розвитку підприємства, які необхідно покласти в основу формування комплексного механізму інноваційного розвитку промислового підприємства, варто віднести такі:

- Принцип ієрархічної комплексності факторів інноваційного стану підприємства. Цей принцип органічно погоджує всі аспекти проблем функціонування економічного механізму управління процесами інноваційного розвитку як комплексу цілісних систем:

економічної, соціальної, науково-технічної, екологічної, правової, вартісної, ціннісної, а також усіх елементів, підсистем, стадій життєвого циклу інновації та інноваційного процесу, ієрархічних рівнів. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є: 1) забезпечення єдності та логічної послідовності виконання усіх видів робіт, які формують інноваційний процес на підприємстві; 2) врахування факторів відповідно до характеру впливу на інноваційний процес, взаємодії, комплексної направленості; 3) обґрунтування визначення об'єкта докладання зусиль, а також комплексності розгляду інноваційного стану.

- Принцип системності показників інноваційного стану підприємства. Внутрішнє середовище підприємства представлено сукупністю факторів, дія яких обумовлює відповідне становище підприємства на даний момент часу, що характеризується відповідними параметрами і виражається системою показників інноваційного стану підприємства. Обґрунтування направленості факторів стає основою для оцінки інноваційного стану підприємства. Цей принцип реалізує взаємоузгодженість елементів, що знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності один від одного і які утворюють певну цілісність та єдність умов, факторів, дій (процесів та процедур менеджменту). Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є: 1) створення умов оперувати як якісними, так і кількісними параметрами, враховувати не тільки факт наявності будь-якого фактора на підприємстві, але й спрямованість його використання; 2) оцінка впливу факторів на результуючу функцію мети.
- Принцип стратегічної направленості інноваційного розвитку підприємства. Підприємство може мати традиційну або інноваційну направленість розвитку, залежно від його стратегічних цілей. Важливим є визначення відповідності (або відхилення) направленості дій виділених факторів від цілей розвитку підприємства. Направленість факторів на кожен з етапів процесу інноваційної діяльності характеризує їх відповідність тим або іншим цілям підприємства. Інноваційною діяльністю вважають процес, який має три етапи: 1) на «вході» – інноваційна сприйнятливість підприємства; 2) перетворення новацій в нововведення; 3) на «виході» – комерціалізація нововведення. Цей принцип базується на поглибленні поєднання цілей підприємства, його підсистем, цілей кожної особистості, яка працює в колективі, вдосконаленні її діяльності, вдосконаленні бізнес-процесів для досягнення загальних стратегічних цілей. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є забезпечення досягнення загальних цілей підприємства в межах обраної глобальної стратегії. Система управління повинна передбачати інтеграцію цілей, ресурсів, персоналу та його знань і мотивованості, дій, безперервний розвиток творчого потенціалу працівників, колективну співпрацю, тощо.
- Принцип векторного цілепокладання інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип передбачає те, що будь-яка діяльність повинна здійснюватися задля досягнення певної мети. Отже, інноваційні цілі повинні сприяти досягненню головної мети підприємства, що встановлюється керівництвом. Цілі визначаються як вектори розвитку в результаті інноваційної діяльності. Направленість факторів також виражається як вектори розвитку. Інноваційна діяльність представляється з позиції динамічного підходу, тобто цей процес характеризується змінами у відповідності до поставлених цілей. Управління змінами є обов'язковою умовою формування механізму інноваційного розвитку підприємства. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є забезпечення векторного відображення чинників, визначення пріоритетів інноваційного розвитку та врахування специфічних особливостей, визначення основних етапів інноваційного процесу залежно від типу інновацій.
- Принцип нелінійності інноваційного розвитку підприємства. Підприємство представляє собою цілісну нелінійно-динамічну відкриту систему, здатну формувати і реалізовувати

власний потенціал інноваційного розвитку. Потенціал інноваційного розвитку – це здатність підприємства до розвитку засобами інноваційної діяльності при наявності інноваційного потенціалу і відповідної забезпечуючої інноваційної системи підприємства. Цей принцип характеризує оновлення системи, послідовно, шляхом руйнування старого порядку, хаосу і народження нового. Нелінійність є порушення принципу суперпозиції в деякому явищі: результат впливу не дорівнює сумі їх складових. У більш гуманітарному, якісному сенсі це означає таке: результат непропорційний і неадекватний зусиллям; ціле не є сума його частин тощо. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є надання можливості враховувати взаємозв'язки між факторами і нелінійністю змін інноваційного стану підприємства.

- Принцип циклічності інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип характеризує інноваційний процес як об'єкт управління інноваційним розвитком підприємства, що базується на інноваційній діяльності та охоплює весь цикл перетворення наукових досягнень в інновації, включаючи роботи з ініціювання, створення, розроблення, впровадження, реалізації та поширення інновацій. Якщо в основу економічного розвитку підприємства покладається інноваційна діяльність, то необхідно враховувати циклічність інноваційного розвитку при формуванні комплексного механізму інноваційного розвитку підприємства. При цьому важливим аспектом є врахування характеру взаємозв'язків між факторами і нелінійністю змін інноваційного стану підприємства. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є врахування того, що управління інноваційним процесом обов'язково повинно передбачати як кінцеву мету здійснення дифузії інновацій, що є результатом визнання інновації широким колом економічних агентів.
- Принцип стійкості інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип указує те, що, перебуваючи в режимі постійного пошуку нових господарських зв'язків, відновлення технологій і продукції, пошуку та розширення ринків збуту, підприємство здатне зміцнювати свої конкурентні переваги й позицію на ринку. Інноваційний процес характеризується динамічністю, яка обумовлює серію стратегічних змін. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є визначення сутності змін, необхідних для досягнення стратегічних цілей підприємства при переході до інноваційного напрямку розвитку. Цей перехід є складним, багатофакторним процесом розвитку підприємства, який вимагає стратегічних змін в усіх сферах діяльності підприємства. Всі дії при цьому мають бути скоординованими, взаємоузгодженими, сплановані та реалізовані відповідними управляючими діями.
- Принцип неперервності інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип передбачає організацію безперервного процесу нарощування конкурентних переваг у всіх напрямках ресурсного забезпечення впровадження нововведень. При цьому інноваційний розвиток підприємств розглядають як цілеспрямований безперервний процес створення та поширення інновацій у тісній взаємодії усіх учасників інноваційного процесу в умовах модернізації з урахуванням державних і регіональних пріоритетів та напрямів реалізації інноваційної політики підприємства. Характер інноваційної діяльності конкретизує види інновацій на підприємстві. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є: 1) визначення об'єму, складу і структури інноваційної діяльності залежно від цілей розвитку з урахуванням впливу дії факторів; 2) управляючі дії щодо різного типу інновацій, етапи та закономірності їх впровадження; 3) коригування ступеню конвергентності інновацій підприємства.
- Принцип адаптивності інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип відображає прагнення підприємства як цілісної нелінійно-динамічної відкритої системи до підтримання певного балансу зовнішніх і внутрішніх можливостей розвитку (внутрішніх спонукальних мотивів діяльності підприємства, і зовнішніх, що генеруються ринковим

середовищем). Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є врахування необхідності використання під час розробки та реалізації інноваційної політики проблемно-орієнтованого підходу з метою забезпечення адаптивності і вдосконалення системи інноваційного менеджменту.

- Принцип синергетичного ефекту впливу змін на інноваційний розвиток підприємства. При цьому важливим є вірне визначення «об'єму» інноваційної діяльності, оскільки зміна параметрів управління призводить до змін стану системи і виникає вірогідність в деяких масштабах дезорганізувати систему. Тобто, кожен з обраних напрямків інноваційної діяльності підприємства здатний привести до відповідного дисбалансу діяльності підприємства, що може знизити параметри фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. У результаті інноваційної діяльності значно зростає ймовірність наростаючої дисфункції підприємства, яке є нелінійно-динамічною відкритою системою. Цей принцип показує, як можна багаторазово скоротити час і необхідні зусилля та за допомогою резонансного впливу, генерувати бажані та реалізовані структури в складній системі, визначені структури з дискретного спектра потенційно можливих. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є демонстрація, як можна досягти правильного, стійкого об'єднання простих структур, що еволюціонують, у більш складні і прискорити тим самим темп їхнього розвитку.
- Принцип інтегрованості інноваційного розвитку підприємства. Цей принцип передбачає залучення до процесу формування інноваційної політики підприємства всіх його внутрішніх елементів, що дозволить функціонувати підприємству як інтегрованому механізму і забезпечити рівновагу його елементів. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є створення основ для інтеграції всіх виявлених елементів системи управління інноваційним розвитком підприємства.
- Принцип балансу інтересів суб'єктів інноваційного процесу. Цей принцип вказує, що виробництво і реалізація новачків повинні приносити прибутки всім (в ідеалі) учасникам інноваційного процесу: інвесторів; розробнику новачків; постачальнику; виробникові; споживачеві і суспільству загалом. Напрямами реалізації указанного принципу при формуванні механізму інноваційного розвитку є врахування інтересів виробника, а рівно й розробника, постачальника і збутовика у напрямку збільшенні прибутку, захопленні більшої частини ринку, забезпеченні стійкого розвитку у середньо-, коротко- і довгостроковому періодах з урахуванням векторної інтерпретації факторів інноваційного розвитку (тобто їх амплітуди і направленості).

Сукупність наведених принципів може бути покладено в основу формування механізму інноваційного розвитку підприємства. Відповідний механізм завжди формується під впливом конкретних умов господарювання і призначений для організації та здійснення економічної (інноваційної) діяльності підприємства для досягнення його цілей. Як видно, за такого підходу механізм розглядається як система умов, інструментів і процедур, які дозволяють визначити напрямок (об'єкт прикладання зусиль) та силу управлінського впливу (відповідно до вихідних даних), які в ході перетворення дозволяють отримати цільові зміни інноваційного стану підприємства.

Суб'єктом управління інноваційним розвитком є керівник підприємства, який реалізує цей процес засобами планування, організації, мотивації і контролю.

Метою управляючої дії є стійкий і прогресивний інноваційний розвиток підприємства, що забезпечує зростання його ринкової вартості, а також конкурентні переваги на основі готовності адекватно і своєчасно реагувати на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища.

Підхід забезпечує системність і цілісність механізму, його комплексний характер, охоплення зв'язків між різними формами економічного розвитку, в основу якого покладено

інноваційність діяльності. Особливої уваги заслуговують елементи, що забезпечують якісні зміни інноваційного стану підприємства (об'єкта управління).

Висновки і перспективи подальших розробок. Таким чином, у статті виділено основні методологічні принципи інноваційного розвитку підприємства, які необхідно покласти в основу формування комплексного механізму інноваційного розвитку промислового підприємства. Запропоновано такі принципи: принцип ієрархічної комплексності факторів інноваційного стану підприємства; принцип системності показників інноваційного стану підприємства; принцип стратегічної направленості інноваційного розвитку підприємства; принцип векторного цілепокладання інноваційного розвитку підприємства; принцип нелінійності інноваційного розвитку підприємства; принцип циклічності інноваційного розвитку підприємства; принцип стійкості інноваційного розвитку підприємства; принцип неперервності інноваційного розвитку підприємства; принцип адаптивності інноваційного розвитку підприємства; принцип синергетичного ефекту впливу змін на інноваційний розвиток підприємства; принцип інтегрованості інноваційного розвитку підприємства; принцип балансу інтересів суб'єктів інноваційного процесу.

Виділені методологічні принципи інноваційного розвитку підприємства можуть бути покладені в основу розробки концепції інноваційного розвитку та формування комплексного механізму інноваційного розвитку підприємства, що і буде предметом подальших розробок.

Література

1. Ілляшенко С. М. *Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія* / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. – Суми: Університетська книга, 2010. – 281 с.
2. Сухарев О. С. *Економика технологического развития: монография* / О. С. Сухарев. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 480 с.
3. Сухарев О. С. *Экономический рост, институты и технологии: монография* / О. С. Сухарев. – М.: Финансы и статистика, 2015. – 368 с.
4. *Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи: Постанова Кабінету Міністрів України № 680-р від 17.06.2009 р.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-p>.
5. Янсен Ф. *Эпоха инноваций* / [Ф. Янсен; пер. с англ.]. – М.: Инфра-М, 2002. – 308 с.

References

1. Illiashenko, S. M., Bilovodska, O. A. (2010), «Management of innovative development of industry»: monograph [Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom promyslovoho pidpriemstva: monohrafiia], University Book, Sumy, 281 p. (ukr)
2. Sukharev, O. (2008), «Economics of technological development»: monograph [Ekonomika tekhnologicheskogo razvitiya: monografiya], Finance and Statistics, Moscow, 480 p. (rus)
3. Sukharev, O. (2015), «The Economic growth, Institutes and Technologies»: monograph [Ekonomicheskiiy rost, instituty i tekhnologii: monografiya], Finance and Statistics, Moscow, 368 p. (rus)
4. «On approval of the concept of national innovation system development: Legal Act of Ukraine, No. 680-r, 17.06.2009» [Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku natsionalnoi innovatsiinoi sistemy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, No. 680-r, 17.06.2009], available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-p> (ukr)
5. Jansen, F. (2002), *The era of innovation. Trans. from Eng.* [Epokha innovatsiy, per. s angl.], Infra-M, Moscow, 308 p. (rus)